MITEN OPISKELLA MARXILAISTA TALOUS-TIEDETTÄ?

Julkaisivat: SKP:n Uudenmaan piiri, USNL, SOL—HKI—Uusimaa

S I S Ä L L Y S :

JOHDANNOKSI 3
ENSIMMÄINEN OPINTOKERTA 6
TOINEN OPINTOKERTA 9
KOLMAS OPINTOKERTA 11
NELJÄS OPINTOKERTA 13
VIIDES OPINTOKERTA 20
KUUDES OPINTOKERTA 24
SEITSEMÄS OPINTOKERTA 27

J u l k a i s i j a t :

SKP:n Uudenmaan piiri
Uudenmaan Sosialistinen Nuorisoliitto
SOL:n Helsingin ja Uudenmaan piiri

Kirjapaino Sanan Tie Tampere 1975

"Marxin teorian syvimpänä, monipuolisimpana ja yksityiskohtaisimpana vahvistuksena ja sovellutuksena ovat hänen taloudelliset oppinsa."

V. I. Lenin

1 TALOUSTIETEEN PAIKASTA JA MERKITYKSESTÄ

Runsas sata vuotta sitten, 1864, Marx kirjoitti työstään 'Pääoman' ensimmäisen osan parissa: "Toivon voivani päättää sen lopultakin parin kuukauden kuluessa ja antaa porvaristolle teoreettisen iskun, josta se ei tule koskaan toipumaan." Kolme vuotta myöhemmin Pääoma ilmestyi ja sata vuotta myöhemmin kolmanneksella maailmaa toteutetaan käytännössä Marxin löytämien taloudellisten lakien hallintaa jokaisen ihmisen parhaaksi. Neuvostoliiton ja koko sosialistisen maailmanjärjestelmän päivittäinen käytäntö osoittaa vankkumattomasti, miten oikeaan osuneet nuo Marxin sanat olivat.

Taloustieteen merkitystä on vaikea liioitella: tätä kirjoitettaessa on juuri julkistettu ensi vuoden budjetti. Se lupaa työläisille nousevia hintoja, työttömyyttä, vaikeuksia. Samanaikaisesti on paljastunut, että yritysten voitot ovat kasvaneet viime vuonna (1974) n. 45 %. On selvää, että työläiset ja muut suurpääoman sortamat haluavat toisenlaista politiikkaa, toisenlaista taloudenhoitoa. Voidaksemme oppia ymmärtämään SKP:n tarjoaman talouspoliittisen linjan oikeellisuuden ja kestävyyden sekä kyetäksemme kumoamaan porvareiden ja heidän hameissaan hoiperttelevien vääristelyt palkkojen aiheuttamasta hintojen noususta, tulopolitiikan siunauksellisuudesta, kulutuskysynnän (= meidän ostojemme) rajoittamisen siunauksellisuudesta ja vastaavista on meidän tehtävä kuten Marx aikoinaan. On sovellettava dialektista metodia — jonka perusteisiin tutustuimme filosofiassa — tietyn, historiallisesti määritellyn yhteiskunnan tuotannollisten suhteiden tutkimiseen niiden syntymisessä, kehityksessä ja sortumisessa ja näin paljastettava yhteiskunnan (kapitalismin) taloudelliset lait ja tätä kautta opittava ymmärtämään sen toimintaa ja kehittymistä. Tavoitteena on siis oppia ymmärtämään taistelumme pohjaksi kapitalismin talouden toiminnan peruspiirteet ja historiallinen kehitys kohti sosialismia.

2 TALOUSTIETEEN OPISKELUN TAVOITTEISTA JA TAVOISTA

Marx kehitti talousteoriansa tutkimalla yksityiskohtaisesti, tarkasti kapitalistisen yhteiskunnan toimintaa ja kehitystä. Samalla tavalla meidän on opiskeltava taloustiedettä: sitä on opiskeltava pohtimalla niin kapitalismin kehittymistä kuin tämän hetken ajankohtaista talouspoliittista tilannetta sekä tätä kautta opittava ymmärtämään taloustieteen peruskäsitteet ja -lainomaisuudet. Marxilaisuus kehittyi työväenluokan aseeksi ja tällaisena sitä on opiskeltavakin: välineenä maailman ymmärtämiseen ja muuttamiseen eikä vain tieteellisen pätevänä, maailmaa teoreettisesti mahdollisimman hyvin heijastavana teoriana, jota se myös tietenkin on.

Taloustieteen opiskelussa ovat korvaamattomana oheismateriaalina kommunistiset lehdet, Tiedonantaja, Toveri ja Soihtu, sekä Toveri -lehden julkaisema Ay -tiedon perusteet, joita seuraamalla päästään käsittelemään oman maamme talouden kehittymistä ja tämän hetkistä tilaa. Näiden aineistojen käyttö helpottaa opiskelun tavoitteemme — kapitalistisen talouden ja erityisesti Suomen talouden toiminnan ymmärtämistä — toteutumista ja auttaa samalla omaksumaan teorian asettamukset luonnollisesti, todellisuuden tapahtumien kautta ja niihin yhteydessä.

Opiskelumenetelmissä ei ole mitään 'viisasten kiveä', joka hetkessä selvittäisi talouden salaisuudet. Tuttu kollektiivisen työskentelyn tapa on myös taloustieteessä parasta: lyhyt, ytimekäs alustus illan aiheesta ja painopisteestä sekä tämän jälkeen keskustelu, jonka yhteydessä pohditaan epäselvät teorian kohdat, työpaikalla käydyt keskustelut talouspolitiikasta ja porvarilehtien ja omien lehtiemme kirjoitukset samoista kysymyksistä. Näin yhdessä pohtien ja työskennellen selviävät taloustieteen asettamukset

3 OPINTOAINEISTO

Poliittisen taloustieteen oppijakso pohjautuu Sosialistisen opiskelijaliiton (SOL) julkaisemaan L. Leontjevin kirjaan 'Marxilaisen kansantaloustieteen alkeet' sekä Toveri -lehden julkaisemaan teokseen 'Ay-tietouden perusteet'. Näiden oppikirjojen jatkuva seuraaminen on opiskelun onnistumisen perusedellytyksiä.

Opintovetäjälle ja jatko-opiskelusta kiinnostuneille suositellaan oheisaineistoksi oppikirjaa Nevalainen—Peltonen: Marxilainen kansantaloustiede. Syventävässä opiskelussa ja alustusten laadin-

nassa kommunistisen lehdistön lisäksi ovat hyödyllisiä muun muassa seuraavat teokset:

1. Marx, Karl: Työpalkka, hinta ja voitto
2. Marx, Karl: Palkkatyö ja pääoma
3. Haak — Wunderlich: Lenin 'Imperialismin' peruskurssi
4. Toiviainen, Seppo: Tulopolitiikan arvostelua
5. Inozemtsev, Nikolai: Nykykapitalismi: uudet ilmiöt ja ristiriidat

Opintojakson rakenne noudattaa aikaisempien vuosien hyväksi havaittua jaottelua: ensin tutustutaan talousteorian perusteisiin, sitten imperialismiin, valtiomonopolistiseen kapitalismiin ja tulopolitiikkaan. Seitsemäntenä opintokertana käsitellään sosialismin taloustiedettä joiltakin sen perusosilta. Tämän opintovihon tarkoituksena on tuoda esiin perusoppikirjoihin pohjautuva opintojakson rakenne ja painopisteet. Näin opintovihko ei mitenkään korvaa perusoppikirjoja, vaan on tarkoitettu helpottamaan opiskelua, saamaan sen jäntevästi eteneväksi ja samalla helpottaa asioiden ophdintaa nostamalla esiin keskustelukysymyksiä, joiden kautta opintokertojen painopisteiden tulisi entisestäänkin selventyä ja niiden ymmärtämyksen syventyä.

Tulevien vuosien opiskelun kehittämiseksi olisi tärkeää, että tämän opintovihon käytöstä ja opintojakson seuraamisesta saadut kokemukset välitettäisiin koulutustyöstä vastaaville tovereille, joko kunkin järjestölinjan valistustyöstä vastaaville tai USNL:n valistusjaostolle USNL:n toimistoon, Simonkatu 8, 00100 Hki 10.

Helsinki 12. 10. 1975
SKP:n Uudenmaan piiri
Uudenmaan Sosialistinen Nuorisoliitto
Sosialistisen opiskelijaliiton Helsingin ja
Uudenmaan piiri

Ensimmäinen opintokerta:

1 OPINTOAINEISTO

Leontjev: sivut 29—56.

2 LISÄAINEISTO

Marxilainen kansantaloustiede, sivut 9—119.

3 OPINTOKERRAN PÄÄMÄÄRÄT JA PAINOPISTEET

Illan pohjustukseksi kertaamme oheisesta kuvasta tuotantotavan, tuotantosuhteet ja -voimat. Mitä on taloustiede, mitä se tutkii ja mikä on sen merkitys, nousee seuraavaksi kysymykseksi ja pohdittavaksemme. Tämän jälkeen paneudumme kapitalismin toiminnan ja kehittämisen ymmärtämisen avainkysymkseen, kysymykseen tavarasta ja sen arvosta. Tässä yhteydessä on selvitettävä, mitä tuo tavara oikein on, miten se on kautta ihmisyhteisön kehityksen kehittynyt ja vaikuttanut ja miksi on syntynyt aivan erityinen tavara, raha. Samalla nousee väistämättä esiin kysymys, miksi juuri tavaran erittelyllä on niin ratkaiseva asema pohdittaessa kapitalismin talouden toimintaa. Tähän vastatessamme opimme myös samalla hieman marxilaisesta metodista.

Saatuamme kuvan tavarasta ja sen ominaisuuksista nostamme esiin kysymyksen taloudellisista lainomaisuuksista, niiden olemuksesta ja luonteesta sekä ryhdymme käsittelemään kysymystä arvolaista, sen toiminnasta kapitalismin säätelijänä ja tämän ymmärtämisen merkityksestä.

Illan aiheen käsittely tapahtuu kuuden painopisteen ympärillä. Nämä ovat:

1. tuotantotavan, tuotantovoimien ja -suhteiden kertaaminen historiallisesta materialismista,
2. kysymys poliittisen taloustieteen tutkimuskohteesta ja merkityksestä,
3. kysymys taloudellisista lainomaisuukista, niiden olemuksesta ja olemuksen merkityksestä,
4. kysymys tavarasta, sen arvosta ja sen erittelyn merkityksestä kapitalismin tutkimisen kannalta,
5. kysymys tavaratuotantoyhteiskunnasta, sen kehityksestä ja kehitykseen vaikuttavista tekijöistä,
6. kysymys arvolaista, sen toiminnasta kapitalismin säätelijänä.

Opintoillan asioita käsiteltäessä nousevat esiin seuraavat taloustieteelliset käsitteet, joiden ymmärtämiseen ja omaksumiseen on todella paneuduttava:

1. tavara, arvo ja käyttöarvo,
2. yleinen (abstraktinen) ja erityinen konkreettinen) työ,
3. yhteiskunnallisesta välttämätön työ,
4. raha,
5. arvolaki.

4 KYSYMYKSIÄ YHTEISESTI POHDITTAVAKSI ILLAN PAINOPISTEISIIN LIITTYEN

1. Taloustieteen kysymykset ovat tällä hetkellä mitä kiivaimman aatteellisen taistelun kohteena. Miksi näin on? Minkälaisia porvarillisia ja muita työväenluokan tietoisuutta hämärtäviä ja epätieteellisiä talouskäsityksiä olette kohdanneet työpaikalla/koulussa/tiedotusvälineissä. Mitkä ovat näiden roolit ja tarkoitusperät tämän hetken aatteellisessa taistelussa.

2. Kristillisten liiton pääsihteeri Eino Pinomaa sanoi Helsingin Sanomien haastattelussa 9. 9. 1975, että yksi tärkeimmistä tekijöistä taloudellisten ongelmien voittamiseen on ahkeruuden ja säästämishalukkuuden lisääminen. Porvarilliset taloustieteilijät toitottovat muutoinkin samoja näkemyksiä. Miten näissä näkemyksissä ilmenee idealismia ja mikä on näiden esittämien ratkaisujen luokkasisältö? Mikä on todellisuudessa taloudellisten la-

"Aineellisen elämän tuotantotapa määrää yhteiskunnallisen, poliittisen ja henkisen elämänprosessin ylipäätänsä."
Karl Marx

"Koko ihmiskunnan ensimmäinen tuotantovoima on työläinen, työtätekevä."
V. I. Lenin

TUOTANTO-TAPA

Tuotantovoimat	Tuotantosuhteet
Ihmiset, jotka omaavat tuotantokokemuksen ja työvalmiudet ja asettavat tuotantovälineet liikkeeseen.	Tuotantovälineiden omistussuhteet
Tuotantovoimat	Luokkien ja yhteiskunnallisten kerrosten asema tuotannossa sekä vuorovaikutussuhteet niiden välillä.
	Tuotannon tulosten jako- ja vaihtosuhteet sekä kulutus.

TAVARAN, TAVARAATUOTTAVAN TYÖN JA TUOTANTOPROSESSIN KAKSOISLUONNE

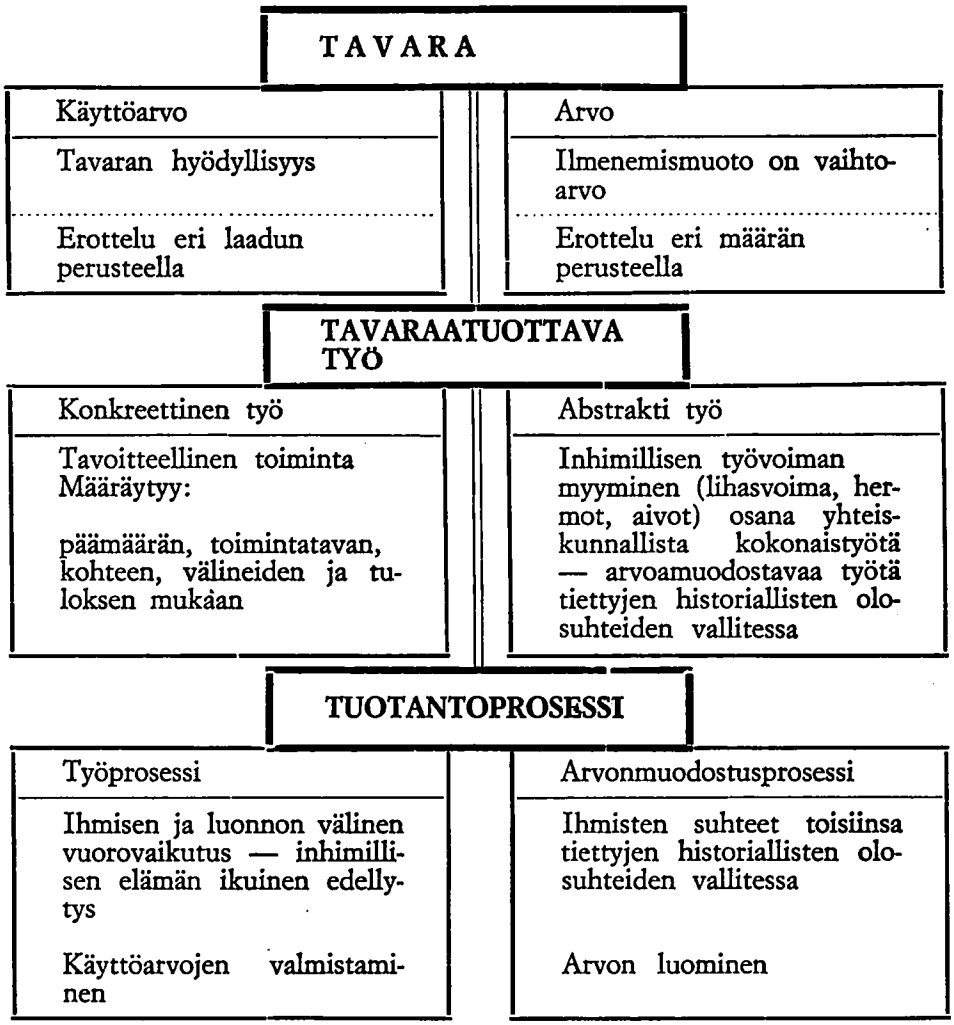

kien olemus, mitä merkitsee, että ne ovat objektiivisia, historiallisia ja tendenssinomaisesti toteutuvia?

3. Marx aloitti Pääoman tavaran erittelyllä. Miettikää syitä tähän. Hän todisti myös, että arvo on pohjimmiltaan yhteiskunnallinen suhde tavaroiden tuottajien välillä. Mitä tämä merkitsee?

4. Raha toimii a) arvonmittana b) kiertokulun välineenä c) kasautumisvarantona d) maksuvälineenä e) maailmanrahana. Mitä nämä merkitsevät? Miten raha on kehittynyt täyttämään nämä tehtävät?

5. Mikä on arvolaki ja miten se vaikuttaa tavarantuottajien yhteiskunnalliseen erilaistumiseen?

Toinen opintokerta:

1 OPINTOAINEISTO

Leontjev: sivut 56—70.
Ay-tiedon perusteet: sivut 13—47.

2 OHEISAINEISTO

Marxilainen kansantaloustiede, sivut 120—221.

3 OPINTOKERRAN TAVOITTEET JA PAINOPISTEET

Porvariston lempiväitteitä on, että luokkaristiriidat elävät pelkästään kommunistien mielikuvituksessa ja ilmenevät pelkästään tämän mielikuvituksen aiheuttaman kiihotustyön tuloksena. Opintokerran kuluessa paneudutaan tähän kysymykseen hieman lähemmin, tarkastellaan, miten kapitalismi oikein syntyi, yrittäjien ahkeruudella vai millä tavalla. Edelleen tässä yhteydessä tutkitaan luokkien kehittymistä siirryttäessä feodalismista kapitalismiin. Luokkajaossa tapahtuneita muutoksia pohdittaessa nousee esiin opintokerran keskeisin ja tärkein kysymys: pääoman ja lisäarvon käsittely. Näiden olemuksen ymmärtämisen jälkeen selviää miksi kapitalistista riistoa ei voi havaita yhtä selvästi kuin aikaisemmin feodalistista ja toisaalta tämän riiston objektiivinen, todellinen olemassaolo välttämättömänä edellytyksenä kapitalismin toiminnalle. Tätä kautta joudutaan miettimään myös kysymystä työläisen työvoimasta kapitalismista sekä työpalkasta ja sen määräytymisestä. Nämä kaikki luovat sitten pohjaa tarttumiselle tämän hetken kiistakysymyksiin, kuten kysymykseen hintojen ja palkkojen vaikutuksesta toisiinsa.

Illan kysymykset käsitellään kolmen painopisteen ympärillä:

1. miten kapitalismi syntyi alkuperäisen kasautumisen kautta ja miten tässä kehityksessä tuotantovälineet muuttuivat pääomaksi ja miten työläis- ja kapitalistiluokka syntyivät sekä mikä tekee heidän eduistaan sovittamattomat,
2. mitä ovat pääoma ja lisäarvo sekä mikä on marxilaisen lisäarvoteorian merkitys työväenluokan taistelulle,
3. mitä merkitsee työvoiman muuttuminen tavaraksi kapitalismin aikana ja mitkä ovat tämän tapahtuman vaikutukset.

Keskeisinä käsitteinä kiinnitetään seuraavien omaksumiseen riittävä huomio:

1. pääoma ja lisäarvo,
2. työvoima tavarana ja sen arvon määräytyminen,
3. työpalkka ja sen tason määräytyminen.

4 KYSYMYKSIÄ ILLAN PAINOPISTEIDEN KÄSITTELYYN

1. Mikä on pääoman a) marxilainen b) porvarillinen määritelmä? Onko pääomaa aina ollut ja tuleeko sitä aina olemaan? Onko Neuvostoliitossa a) pääomaa b) lisäarvoa c) lisätuotetta d) yhteiskunnallisesti välttämätöntä työtä e) riistoa?

2. "Liian suuret palkankorotukset aiheuttavat inflaatiota". Kumotkaa tämä väite a) miettimällä työpalkan osuutta tavaran arvon ja sen rahallisen ilmauksen, hinnan, määräytymisessä b) pohtimalla viime vuosien aikana tapahtunutta reaaliansiotason kehittymistä sekä yritysten voittojen kehitystä. Entä aiheuttavatko palkkojen korotukset sen, että kapitalisteille ei jää enää rahaa uusien koneiden ostamiseen ja seurauksena on lama ja työttömyys?

3. Mitä merkitsee, että pääoma on uutta arvoa luova yhteiskunnallinen suhde?

4. Mitä merkitystä on sen tosiasian ymmärtämisellä, että työläinen saa maksun työvoimastaan eikä työstään? Miten tätä eroa pyritään porvarien toimesta hämärtämään?

5. Minkälaisia menetelmiä käytetään työläisten riiston tehostamiseen nykykapitalismissa?

6. Miksi työttömyys on mahdotonta poistaa kokonaisuudessaan kapitalismissa? Perustele "teollisen vara-armeijan" välttämättömyys kapitalistiselle tuotantotavalle.

Kolmas opintokerta:

1 OPINTOAINEISTO

Leontjev, sivut 71—100.
Ay-tiedon perusteet, sivut 54—80

2 OHEISAINEISTO

Marxilainen kansantaloustiede, sivut 222—291, 394—443.

3 OPINTOKERRAN TAVOITTEET JA PAINOPISTEET

Laajentaako kapitalisti tuotantoaan halusta luoda uusia työpaikkoja ja tarpeesta parantaa näin työtätekevien asemaa vai mistä tämä aiheutuu? Entä miksi kapitalistin hyvät pyrkimykset sortuvat sitten talouskriiseihin, jotka luonnonvoimien tavoin jäytävät kapitalistista taloutta. Opintokerran puitteissa paneudumme näihin kysymyksiin, pohdimme pääoman kasautumisen syitä, tässä kasautumisessa ilmeneviä jatkuvia ja syviä ristiriitoja sekä näiden objektiivisia syitä kapitalistisessa tuotantojärjestelmässä. Tältä pohjalta nousee esiin kysymys työväenluokan aseman kehittymisestä kapitalistisen kasautumisen edetessä sekä tämän kehittymisen vaikutuksesta työväenluokan käymään taisteluun.

Opintokerran käsittely tapahtuu seuraavien painopisteiden ympärillä:

1. Pääoman kasautumisen kulku ja syyt,
2. kapitalistisen tuotannon laajentamisen, pääoman kasautumisen, vaikutukset kapitalismin kehitykseen ja työväenluokan asemaan.
3. Kapitalismin perusristiriita sekä tämän vaikutukset kapitalistisen talouden toimintaan ja tämän ymmärtämisen merkitys.
4. Kapitalistiset talouskriisit, niiden syyt ja väistämättömyys.

Opintokerran aikana nousee keskeisesti esiin seuraavat käsitteet, joiden omaksumiseen on kiinnitettävä huomiota:

1. pääoman kasautuminen ja sen syyt,
2. kapitalistisen tuotantotavan perusristiriita,
3. suhteellinen ja absoluuttinen kurjistuminen,
4. työväenluokan taloudellinen, poliittinen ja aatteellinen taistelu ja näiden yhteys.

4 KYSYMYKSIÄ OPINTOKERRAN PAINOPISTEIDEN KÄSITTELYYN

1. Miten kapitalismin perusristiriita — ristiriita tuotannon yhteiskunnallisen luonteen ja sen tulosten yksityisen haltuunoton välillä — ilmentää kapitalismin historiallista paikkaa ja sosialismiin kehittymisen väistämättömyyttä? Mikä merkitys tietyn yhteiskuntataloudellisen muodostuman perusristiriidan ymmärtämisellä on?

2. Kapitalisti sijoittaa rahansa tuotantoon, jotta hän saisi mahdollisimman paljon voittoa, toisin sanoen pystyisi riistämään mahdollisimman paljon työläisten luomasta lisäarvosta. Kasvattaakseen riistämänsä lisäarvon määrää kapitalistit laajentavat tuotantoaan mahdollisimman paljon. Mutta entä jos kapitalisti onkin tyytyväinen nykytilaansa eikä haluakkaan tehostaa riistoa ja laajentaa tuotantoaan, miten hänen silloin käy? Miltä tätä vasten vaikuttavat tarinat "hyvistä kapitalisteista"? Mikä pakottaa kapitalistit laajentamaan jatkuvasti tuotantoaan?

3. Kapitalismin taloudelliset kriisit ovat pohjimmiltaan liikatuotantokriisejä, jotka ilmenevät tuotannon ja kulutuksen epätasapainona, tuotannon pysähtyneisyytenä, työttömyytensä ja lamana. Tänä päivänä pääomien maissa, myös Suomessa, pyritään näitä kriisejä lievittämään hillitsemällä kulutuskysyntää, toisin sanoen rajoittamalla lähinnä työtätekevien kulutusta kuten porvarillinen talousteoria neuvoo tekemään. Miten tämä ilmenee tämän päivän Suomessa. Mikä on kommunistien vaihtoehto tällä työtätekevien aseman kurjistamiselle ja miksi, mikä on SKP:n talouspoliittinen linja tässä kysymyksessä?

4. Ulkomaankaupan voimakas laajentuminen on sitonut kapitalistiset valtiot hyvin tiiviisti talouksiltaan toisiinsa. Näin esim. USA:ssa alkava taloudellinen lama välittyy hyvin nopeasti koko kapitalistiseen maailmaan. Mutta taloudellisten suhteiden vaikutus voi olla toisenkin kaltainen: mitä vaikutusta Suomen ja Neuvostoliiton kaupalla on maamme talouden kehittymiseen ja miksi näiden taloussuhteiden lisääminen on tärkeää työläisten aseman ja taistelun parantamisen kannalta?

5. Mitä vahingollisia seurauksia työtätekeville on luokkataistelun kolmen perusmuodon (taloudellisen, poliittisen, aatteellisen) erottamisesta toisistaan tai jonkin niistä laiminlyömisestä?

Neljäs opintokerta:

1 OPINTOAINEISTO

Kaavio imperialismista (liitteenä ohessa).
Leontjev 100—150.

2 OHEISAINEISTO

Marxilainen kansantaloustiede, sivut 444—494.
Lenin: Imperialismi.
Haak—Wunderlich: Lenin 'Imperialismin' peruskurssi.

3 OPINTOKERRAN TAVOITTEET JA PAINOPISTEET

Imperialismin vastaisen solidaarisuuden, rauhan ja ystävyyden puolesta oli Berliinin X festivaalien päätunnus. Tällöin kymmenet tuhannet nuoret ja heidän välityksellään kymmenet miljoonat nuoret koko maailmassa vannoivat taistelevansa imperialismia vastaan yhteiskunnallisen edistyksen, rauhan ja sosialismin puolesta. Syy tähän valaan on yksinkertainen: juuri imperialismia, monopolikapitalismia, on kiittäminen työläisten riistosta ja oikeuksien polkemisesta läntisissä kapitalistimaissa, alikehittyneisyydestä ja sorrosta Aasiassa, Afrikassa ja Amerikassa, kymmenistä miljoonista sodissa ja fasismin kourissa murhatuista. Imperialismin ihmisvastaisuuteen törmäämme päivittäin niin omassa maassamme kuin kaikkialla kapitalistisessa maailmassa ja ne alkavat olla myös useimmille ihmisille selviä. Tehtävänämme on tällä kertaa pureutua näiden ihmisvastaisuuksien syihin, tutkia imperialismin olemusta, oppia ymmärtämään sen synnyn ja kehityksen sekä kuolemisen syyt ja tätä kautta — mikä tärkeintä — imperialismin vastaisen taistelun tehtävät ja edellytykset.

Imperialismi syntyi 1800-luvun loppupuolella tuotantovoimien kehityksen aiheuttaessa kapitalismissa laadullisen muutoksen, sen kehittymisen monopolikapitalismiksi. Tällöin tapahtunutta tuotantovoimien kehitystä kuvaa seuraava taulukko:

Teollisuustuotannon kasvu 1870—1900 (1870 = 100)

koko teollisuustuotanto	vuonna	1900	yli	300
josta				

rautatuotanto	„	„	yli 300
terästuotanto			5600
maaöljyn tuotanto	„	„	2500
kivihiili			350

V. I. Lenin tutki perusteellisesti tätä kapitalismin uutta kehitysvaihetta Marxin teorian pohjalta ja osoitti, että kyseessä ei ole mikään muu kuin kapitalismin uusi vaihe, sen korkein ja viimeinen vaihe. Näin hän kumosi samalla porvarillisten tutkijoiden käsitykset kapitalismin katoamisesta ja muuttamisesta joksikin toiseksi talousjärjestelmäksi, mitä teorioita tosin vieläkin uudistuneena pyritään levittelemään. Leninin asettamuksen imperialismista kapitalismin viimeisenä vaiheena toteaa toteutuneen käytännössä jo pelkästään katsomalla tilastoa poliittisen maailman kartan kehittymisestä:

Poliittisen maailmankartan muuttuminen

	1919				1969			
	pinta-ala km²	%	väestö milj.	%	pinta-ala km	%	väestö milj.	%
1. maat yht.	135.8	100	1777	100	135.8	100	3520	100
a) sos. m.	21.7	16	138	8	35.2	26	1210	34
b) muut	114.1	84	1689	92	100.6	74	2310	66
2. imp. suurval. & siirtomaat	60.3	44	855	48	12.3	9	539	15
3. siirtomaat ja puolisiirtomaat	97.8	72	1235	69	5.0	4	36	1
4.entiset siirtomaat, jotka itsenäistyi v. -19 jälkeen	—	—	—	—	79.1	58	1616	46

Avain imperialismin ymmärtämiseen on Leninin imperialismin teoriassa ja hänen muotoilemissaan imperialismin viidessä perustuntomerkissä, joiden kautta ymmärretään imperialismin olevan monopolikapitalismia. Opintokerran painopisteet seuraavat näitä Leninin viittä keskeistä asettamusta, jotka ovat seuraavat ja joiden omaksumista helpottavat annetut tilastotiedot:

1. **tuotannon ja pääomien keskittyminen, joka on saavuttanut niin korkean kehitysasteen, että se on luonut monopolit, jotka esittävät ratkaisevaa osaa taloudellisessa elämässä.**

Trustien määrä USA:ssa

1870	1
1900	185
1907	250

Kartellien määrä Saksassa

1865	4
1887	70
1896	250
1911	600

LENINILÄINEN OPPI IMPERIALISMISTA KAPITALISMIN KORKEIMPANA JA VIIMEISENÄ VAIHEENA

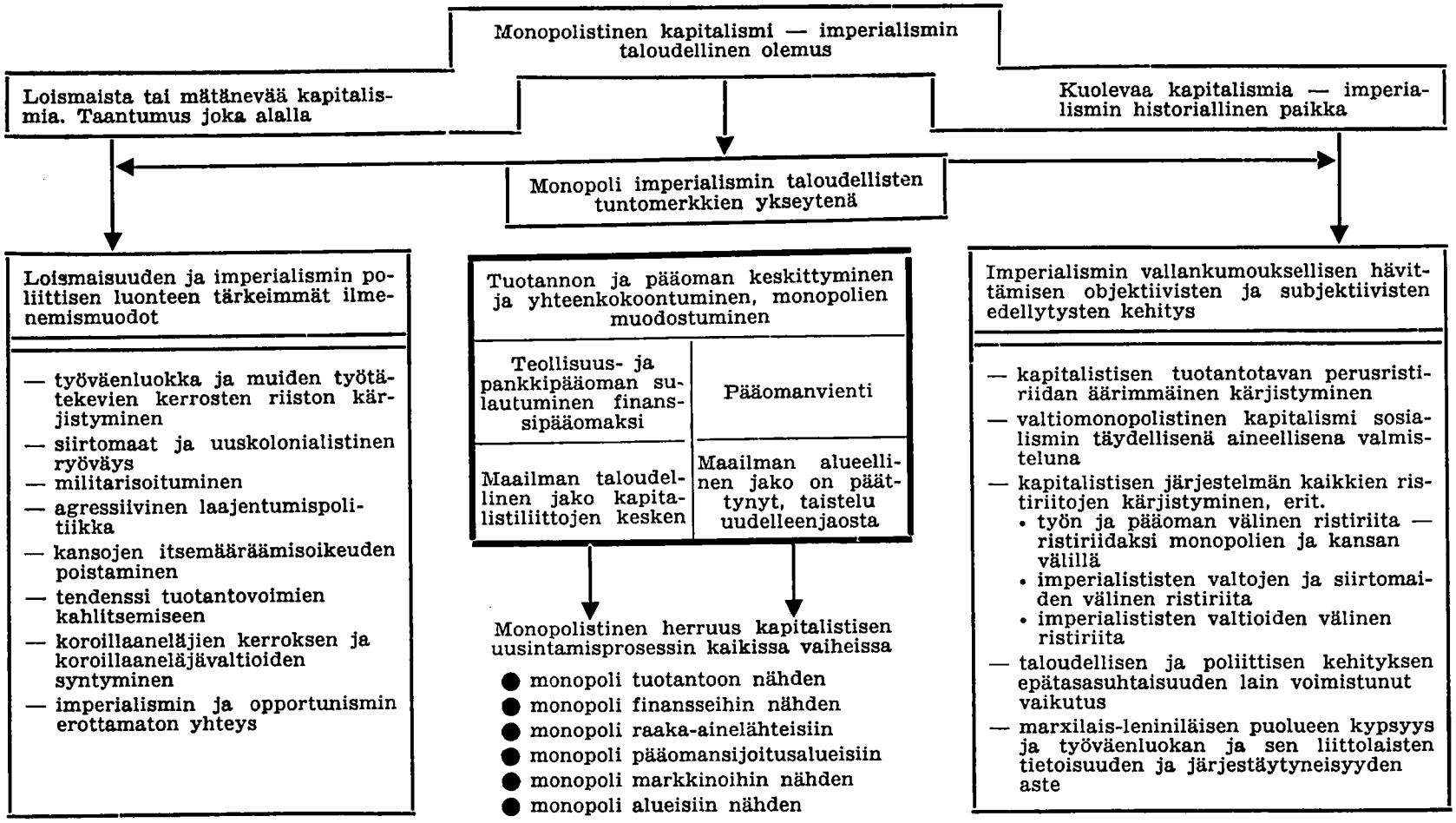

Leniniläinen imperialismiteoria tarjoaa avaimen jokaisen konkreettisen erikoisuuden ymmärtämiseen, joka luonnehtii imperialismia sen nykyisessä kehitysvaiheessa.

L. I. Breshnev

Suuryritysten määrä USA:ssa

(vuosituotanto yli 1 miljoonaa dollaria, prosenteissa

	1904	1909	1914	1929
kaikista yrityksistä	0.9	1.1	1.4	5.6
työntekijöiden kokonaismäärästä	25.6	30.5	35.7	58.0
kaikkien yritysten kokonaistuotannosta	38.0	43.8	48.8	69.3

2. pankkipääoman sulautuminen yhteen teollisuuspääoman kanssa ja finanssiharvainvallan muodostuminen tämän 'finanssipääoman' pohjalla

Finanssiharvalistosta

USA: 140 suurimmalla teollisuusyrityksellä oli 1960 johtajinaan
502 suurten liikepankkien johtajaa
80 suurten investointipankkien johtajaa
177 suurten vakuutusyhtiöiden johtajaa

SLT: 120 suurpankkien johdon jäsenellä oli hallussaan vuonna 1961 1800 johtavaa virkapaikkaa suurissa teollisuus-, kauppa- ja vakuutusyhtiöissä.

3. pääomien vienti erotukseksi tavarainviennistä saa erikoisen tärkeän merkityksen,

Pääomanvienti

Kaikkien kapitalististen maiden sijoitukset ulkomaille miljoonissa dollareissa:

1914	1929	1938	1945	1958	1967
44.9	49.9	53.0	50.8	101.0	228.0

4. muodostuu kapitalistien kansainvälisiä monopoliliittoja, jotka jakavat maailman,

Seitsemän sisarusta (kansainvälinen öljykartelli)

— Gulf Oil
— Standard Oil (New Jersey)
— Texaco
— Standard Oil of California
— Royal Dutcth/Shell
— British Petroleum
— Mobil Oil

vuosina 1960—1964 hallitsivat nämä sisarukset keskinäisillä sopimuksillaan kapitalistisen maailman

— maaöljyvarannoista 80 %
— maaöljy kaupoista saadusta voitosta 60 %
— maaöljyn jalostuksesta noin 55 %
— maaöljyn myynnistä noin 60 %

International Nickel Co. of Canada (yhdysvaltalais, brittiläis, kanadalaisyritys hallitsee kapitalistisen maailman nikkelin tuotannosta yli 2/3 osaa.

USA:n monopolit Etelä-Amerikassa

— hallitsevat koko teollisuustuotannosta 75 %
— lyijystä 95 %
— kuparista 90 %
— sinkistä 98 %
— hopeasta 70 %
— maaöljystä 50 %

5. maapallon alueellinen jako suurimpien kapitalistivaltioiden kesken on suoritettu loppuun ja alkaa taistelu sen uudelleen jaosta.

Eurooppalaisille siirtomaavalloille ja USA:lle kuulunut maa-ala prosenteissa vuosisadan vaihteessa

	1876	1900
Afrikassa	10.8	90.4
Polyneesiassa	56.8	98.9
Aasiassa	51.5	56.6
Australiassa	100	100
Amerikassa	27.5	27.2

Suurimpien siirtomaavaltojen alueet 1876 ja 1914

	1876		1914		oma maa 1914	
	km²	asukk.	km²	asukk.	km²	asukk.
Englanti	22,5	251,9	33,5	393,5	0,3	46,5
Ranska	0,9	6,0	10,6	55,5	0,5	39,6
Saksa	—	—	2,9	12,3	0,5	64,9
USA	—	—	0,3	9,7	9,4	97,0

Imperialismi on myös loismaista, mätänevää ja kuolevaa kapitalismia, mikä asettamus ilmentää kiteytyneesti imperialismin his-

toriallisen paikan. Loismaisuus on ennen muuta pienen rahaharvaliston irtaantumista tuotantotapahtumasta ja muuttumista pelkästään työläisten tuottaman lisäarvon valtavien määrien kerääjäksi ja anastajaksi. Mädännäisyyttä imperialismissa kuvaa hyvin osaltaan mm. seuraava taulukko varustelumenojen kasvusta USA:ssa ja Länsi-Saksassa. Imperialismi on vaiheessa, jossa sen on uhrattava valtavia arvoja laukaistakseen edes osittain taloudellisia kriisejä ja tyydyttääkseen pääoman ahnaita voitonpyyteitä. Jokaiselle työtätekevälle nämä luvut ovat pahaenteisiä ja kutsuvat samalla taisteluun NKP:n rauhanohjelman ja rauhanpolitiikan toteuttamisen puolesta.

Varustelumenojen %-määrä USA:ssa ja Länsi-Saksassa valtion budjetista

USA:	1938/39	12,2	SLT:	1948/49	2,0
	1946/47	36,4		1957/58	20,8
	1967/68	57,4		1968	35,0

Työtätekevät eivät alistu imperialismin herruuteen. Paras osoitus tästä ja historian kulun suunnasta on sosialistisen maailmanjärjestelmän kehitys ja kasvava mahti. Kapitalistisissa maissa työtätekevät nousevat yhä voimakkaampaan kamppailuun sortajiaan vastaan, kunnes myös nämä maat siirtyvät sosialismiin. Tätä luokkataistelun kehitystä kuvaavat hyvin seuraavat luvut, vaikkakin viime vuosien kehitys lakkojen määrässä on ollut vieläkin voimakkaampaa, kuin mitä näistä tilastoista ilmenee:

Lakkojen määrän kehitys kapitalistisissa maissa

			kehittyneissä
A) lakkojen määrä:	1919—1939	117 400	165 800
	1946—1966	387 600	309 800
B) lakkolaisten määrä (milj.):	1919—1939	80,8	74,5
	1946—1966	297,9	259,1

4 KYSYMYKSIÄ OPINTOKERRAN PAINOPISTEIDEN POHDINTAAN

1. Tutkiessaan imperialismia Lenin löysi sen **epätasaisen kasvun lain,** minkä toiminnasta kertoo mm. seuraava taulukko:

Maailman teollisuuden tuotannon jakauman kehitys prosenteissa

	1950	1960	1970
SEV	18	28	35
USA	44	33	27
L-Eurooppa	27	26	22
Japani	1	3	6
Muut	10	10	10

Miksi kapitalistiset maat kehittyvät kokonaisuutena tai joiltaan tuotannonaloiltaan epätasaisesti? Mikä merkitys tällä havainnolla on vallankumouksen onnistumisen mahdollisuuksien, ajoituksen ja paikan suhteen? Mitä vaikutuksia tällä epätasaisen kasvun lailla on kapitalististen maiden keskinäissuhteisiin?

2. Imperialististen valtioiden kamppailu maailman uudelleenjaosta on ollut kahden maailmansodan lähteenä. Miten sosialistisen maailmanjärjestelmän voimistuminen on vaikuttanut imperialistien välisten kiistojen muotoihin ja mistä on syntynyt mahdollisuus maailmansotien syntymisen ehkäisyyn, vaikka niitä synnyttävä imperialismin taloudellinen perusta on yhä jäljellä?

3. Lenin osoitti aikanaan, että kapitalistista vapaata kilpailua vastaa porvarillinen demokratia ja monopoleja puolestaan poliittinen taantumus. Miksi näin on? Miten Suomessa pyritään kaventamaan porvarillisenkin demokratian rajoja ja supistamaan niitä oikeuksia, jotka työtätekevät kamppailullaan ovat porvaristolta puristaneet?

4. Miksi pääomien vienti on yksi imperialismin keskeisistä tuntomerkeistä? Mitä vaikutuksia Suomeen sijoitetulla ulkolaisella pääomalla on maamme talouden kehittymiseen? Miksi suomalaiset yritykset ovat sijoittaneet rahojaan mm. Brasiliaan, Portugaliin ja Kanadaan?

5. Keväällä -75 syntyi investointirahasto Suomeen. Jotkut väittivät sen olleen sosialistisen uudistuksen. Miten investointirahasto ja vastaavat lujittavat porvariston valtaa ja mitä ne ovat todelliselta olemukseltaan?

6. Maolaisten mukaan maailmassa on kaksi supervaltiota, jotka ovat vaarana muille valtioille ja joista sosiali-imperialistinen Neuvostoliitto on "paperitiikeri" USA:takin vaarallisempi. Keskustelkaa ja kumotkaa nämä väitteet.

Viides opintokerta:

"Valtiomonopolistinen kapitalismi on mitä täydellisintä sosialismin aineellista valmistelua, siihen johtava eteinen, historian porras taikka se askelma, jonka askelman ja sosialismiksi nimitetyn askelman välillä ei ole mitään väliaskelmia."

V. I. Lenin

1 OPINTOAINEISTO

Ay-tiedon perusteet, sivut 141—202 (tärkein aineisto).
Leontjev, sivut 100—150.

2 OHEISAINEISTO

Inozemtsev: Nykykapitalismi: uudet ilmiöt ja ristiriidat.

3 OPINTOKERRAN TAVOITTEET JA PAINOPISTEET

Kapitalismi on kehittynyt sen jälkeen, kun siitä tuli vallitseva tuotantotapa, kilpailu- ja monopolikapitalismin kautta valtiomonopolistiseksi kapitalismiksi. Valtiomonopolistisen kapitalismin ensimmäiset piirteet ilmaantuivat jo monopolien vallan muotoutumisen yhteydessä vuosisadan alussa. Vapaan kilpailun vallitessa valtion taloudellinen toiminta rajoittui pääasiassa kapitalistisen tuotannon yleisten ehtojen suojelemiseen.

Vähitellen kapitalismin ristiriidat kärjistyivät niin paljon, että valtion oli pakko puuttua välittömästi talouselämään suojellakseen kapitalistista järjestelmää ja turvatakseen monopolien voitot. Erityisinä syinä valtiomonopolistisen kapitalismin vakiinnuttamiseen voidaan nähdä mm. seuraavia toisiinsa kiinteästi liittyviä tekijöitä: I maailmansota, 30-luvun talouspula, sosialistisen maailmanjärjestelmän syntyminen, tieteellis-teknisen vallankumouksen asettamat vaatimukset, siirtomaaimperiumien hajoaminen, talouden monopolisoitumisasteen kohoaminen, työväenluokan kasvava voima. Kaikissa näissä tapahtumissa heijastuu kapitalismin yleisen kriisin syveneminen, kapitalismin kehitykseen yhä voimakkaammin vaikuttava lainalaisuus.

Ratkaisevaa tässä valtion kasvavassa puuttumisessa talouselämään on se, että valtion perusluonne pysyy muuttumattomana, vaikkakin sen asema ja tehtävät saavat uuden painotuksen. Valtio on edelleen kapitalismin koossapitävä voima ja sen tuotantosuhteiden uusintamistekijä. Valtio toimii eräänlaisena kokonaiskapitalistina, jona se pyrkii turvaamaan koko vallitsevan järjestelmän säilymisen ehdot. Tai kuten asian ilmaisi KOP:n pääjohtaja Matti Virkkunen puhuessaan Keskuskauppakamarin kevätkokouksessa 1967:

" . . . tällä suunnitelmallisella kapitalismilla, joka merkitsee — korostan vielä kerran — todellista tasavertaista yhteistyötä valtiovallan ja yritteliäisyyden kesken, ei ole mitään tekemistä sosialismin kanssa. Sen tulee perustua yksinomaan taloudellisiin näkökohtiin, puoluepolitiikalla ei siinä saa olla osuutta . . . Entinen Englannin hallituksen jäsen Enoch Powell sanoo, että se on lähinnä julkisen vallan asettamista yritteliäisyyden käytettäväksi, jotta tämän toiminta olisi tehokkaampaa."

Valtion puuttuminen talouselämään tapahtuu vaihtelevissa muodoissa. Eräs niistä on valtiollistaminen, jonka yleisimpänä piirteenä on ollut se, että valtio ottaa ylläpitääkseen eniten varoja kysyviä ja siten yksityisille sijoittajille vähiten houkuttelevia yrityksiä. Huolimatta valtion omaisuuden kasvusta on tuotantovälineiden perusjoukko kuitenkin kaikkialla kapitalistisissa maissa yksityisten omistajien hallussa. Siksi valtion vaikuttaminen talouselämään tapahtuu etupäässä välillisesti, monihaaraisen sääntelykoneiston välityksellä. Keskeisellä sijalla siinä ovat valtion budjetti, raha- ja luottojärjestelmä, valtion toiminta suurostajana, taloudellisten ulkomaansuhteiden hoitajana ja pitkän aikavälin talousohjelmien laatijana, sekä valtion aktiivinen puuttuminen työn ja pääoman välisiin suhteisiin.

Keskustelu valtiomonopolismin luonteesta on tällä hetkellä mitä kiivainta, Alenius, sosialidemokraatit ja porvarit tekevät kaikkensa vääristelläkseen ja hämätäkseen työtätekevien käsitystä kapitalismin nykyisestä vaiheesta. Käsittelemme opintokerran kuluessa valtiomonopolismia seuraavien painopisteiden kautta:

1. valtiomonopolismin historiallinen paikka; monopolikapitalismin kasvaminen valtiomonopolistiseksi, valtiobonopolismi 'sosialismin eteisenä',
2. valtion taloudellinen toiminta, sen vaikutukset kapitalismin kehittymiseen,
3. valtion talouspoliittiset toimet, niiden vaikutus kapitalistisen talouden toimintaan ja työtätekevien asemaan,
4. talouden ja politiikan suhde valtiomonopolismissa ja tämän vaikutukset työtätekevien taistelulle.

KOTITALOUKSILLE JA OSAKEYHTIÖILLE MAKSUUNPANNUN VALTION TULOVERON REAALIARVON KEHITYS
V. 1962–1972

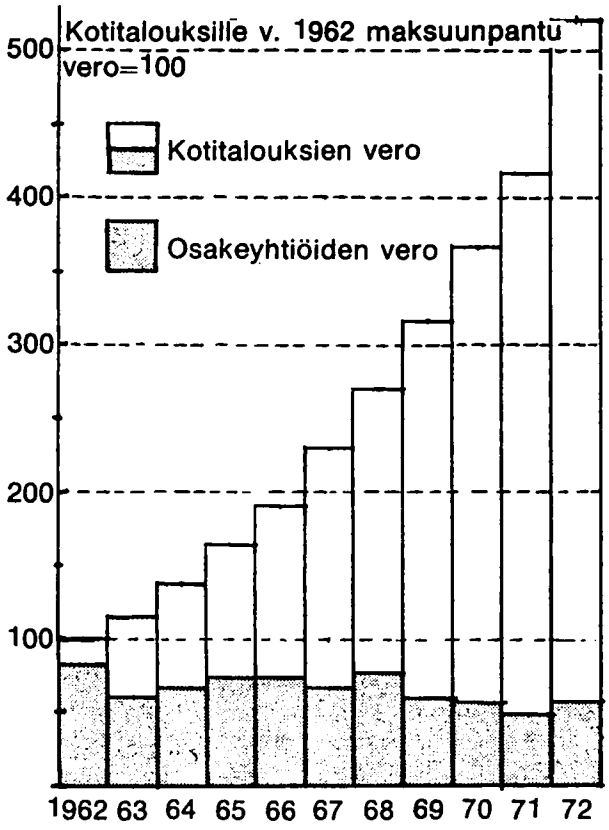

Piirroksesta nähdään ensinnäkin miten kotitalouksien ja osakeyhtiöiden maksaman tuloveron kokonaismäärä on kehittynyt, kun rahan arvon heikkeneminen otetaan huomioon. Vuosina 1962–72 kasvoi kotitalouksien maksettavaksi tullut tulovero reaalisesti yli viisinkertaiseksi. Sen sijaan osakeyhtiöiden maksaman veron määrä reaalisesti aleni ja oli vuonna 1972 noin 35 prosenttia alheisemmalla tasolla kuin vuonna 1962.

Piirroksesta nähdään myös kotitalouksien ja osakeyhtiöiden maksamien tuloveromäärien suhde. Vuonna 1962 osakeyhtiöiden maksama vero oli 81 % kotitalouksien maksamasta verosta, mutta vuonna 1972 enää 11 prosenttia.

Laskettu Suomen tilastollisen vuosikirjan 1972 ja verohallituksen tilastojen sekä elinkustannusindeksin kehityksen perusteella.

4 KYSYMYKSIÄ SELVENTÄMÄÄN OPINTOILLAN PAINOPISTEITÄ

1. Porvaristo puhuu hiipivästä sosialismista tarkoittaessaan valtion taloudellisen merkityksen kasvua valtiomonopolismissa. Samoin sosialidemokraatit ja myös SKDL:n puheenjohtaja Ele Alenius ovat esittäneet näkemyksiä, joiden mukaan valtion taloudellisen osuuden kasvu merkitsee vähittäistä siirtymistä sosialismiin. Keskustelkaa näistä näkemyksistä. Mikä on valtiovallan valtaamisen merkitys vallankumouksessa?

2. Monopoliporvaristo pelkää toisaalta valtion osuuden kasvua, mutta toisaalta kokee sen välttämättömäksi monopolivoit-

tojen turvaamiseksi. Miten tämä ristiriita on ratkaistu esimerkiksi Suomessa?

3. Miksi kommunistit esittävät kansallistamiseen liittyen vaatimuksen demokraattisesta suunnittelusta ja demokraattisesta valvonnasta ja pitävät näitä välttämättöminä, jotta kansallistamiset voisivat horjuttaa monopolien asemaa?

4. Miten valtiomonopolismi vaikuttaa yhteiskunnan luokkarakenteeseen ja tätä kautta monopolien vastaisen rintaman objektiiviseen perustaan? Mitä eri ryhmiä siihen on mahdollista saada mukaan ja miksi nämä on mahdollista saada mukaan?

5. Oheinen taulukko kertoo tuloveron kehittymisestä Suomessa viime vuosina. Miten tämä kehitys ilmentää valtion toimintaa kansantulon uudelleenjakajana? Miten valtion budjettipolitiikka kuvaa samaa asiaa, valtion toimintaa monopolien tukemiseksi työtätekevien kustannuksella?

Kuudes opintokertā:

1 OPINTOAINEISTO

Ay-tiedon perusteet, sivut 203—245

2 OHEISAINEISTO

Toiviainen: Tulopolitiikan arvostelua.
Toikka: Poliittinen tilanne ja oikeustovaara (Soihtu 2/75).

3 OPINTOKERRAN TAVOITTEET JA PAINOPISTEET

Porvaristo käyttää kahta hallitsemisen muotoa, jotka vaihtelevat keskenään ja kietoutuvat toisiinsa. Toinen on väkivaltamenettely ja toinen on myönnytysten ja luovimisen menetelmä. Porvaristo vaihtaa näitä menetelmiä oman asemansa syvän ristiriitaisuuden vuoksi: kapitalistisen tuotantotavan ehdot vaativat tiettyjä poliittisia oikeuksia ja vapauksia koko väestölle, mutta toisaalta, kun porvariston asema heikkenee ja työväenluokan taistelu voimistuu, porvaristo usein turvautuu väkivaltamenettelyyn sen eri muunnelmissa.

Konkreettisesti tämä ero tulee näkyviin kun vertaamme 1920—30-luvun ja tulopoliittista menettelyä työläisten palkkojen määräämiseksi Suomessa. Ammatilliset järjestöt kävivät 1920-luvulla lukuisia työtaisteluja. Samalla ammatillisten järjestöjen toiminta oli oikeustaistelua. Työnantajajärjestöt eivät tahtoneet tunnustaa ammatillisia järjestöjä ja saivat valtiovallan puolelleen. Jatkuvasti tuomittiin ay-liikkeen johtomiehiä vankilaan, lakkojen väitettiin olevan Moskovasta johdettuja, turvauduttiin aseistettuun rikkurikaartiin jne.

Toisen maailmansodan jälkeen joutuivat kapitalistit myöntymään joukkotyöehtosopimusmenettelyyn, jota on edelleen kehitetty 1950—60-lukujen aikana, jolloin myös tulopoliittiset mekanismit alkavat tulla kuvaan mukaan: sovitellaan ja neuvotellaan, keskustellaan ja säännellään ristiriitoja, käydään saunassa ja äänestetään, ja lopulta työehtosopimus on valmis!

Tällainen neuvottelutapa on tietysti ay-liikkeen kannalta parempi kuin jatkuva lakko- ja oikeustaistelu, jos vain ay-liikkeen neuvottelijat jaksavat pitää mielessään että työehtosopimusneuvottelut ovat aina — olipa niiden muoto mikä tahansa — tilaisuuksia, jossa kahden vastakkaisen luokan edustajat kohtaavat

toisensa ja jos neuvotteluin päästään konkreettisiin tuloksiin. Valtion mukana olo neuvotteluissa saattaa saada neuvottelijat epäröimään ja mahdollisesti luulemaan, että kyseessä olisivat "yhteiset kansalliset edut".

Kun ay-liike kykenee näkemään näiden porvariston luovimistaktiikkaa ilmaisevien tulopolitiikkaan liittyvien tekijöiden takaa sovittamattoman luokkaristiriidan, on työväen etuja ajava ay-liikkeen suhtautuminen tulopolitiikkaan yhtenäinen ja selvä.

Toisaalta tulopolitiikan vastaisen kamppailun voimistuessa paljastuu luokkayhteistyön kuoren alta nopeasti häikäilemättömiä pyrkimyksiä työläisten kurissapitämiseksi lakko-oikeuden rajoittamisen, pakkosovittelun ym. väkivaltatoimien avulla.

Tulopolitiikka on osa valtiomonopolistista sääntelyä, jolla useissa johtavissa kapitalistisissa maissa pyritään valtion avulla ohjaamaan tulonjakoa — erityisesti palkkakehitystä — ja alistamaan ay-liike tämän sääntelymekanismin osaksi. Sen taustalla on valtiomonopolistisen kapitalismin ristiriitojen kärjistyminen ja työväenluokan kasvava voima, jotka ovat tehneet porvaristolle vaaralliseksi turvautua inflaatioon voittojensa turvaamiseksi.

Erityisiä ongelmia, joiden ainakin osittaiseen ratkaisemiseen tulopolitiikalla pyritään, ovat taloudellisen kasvun, suunnittelun ja ennen kaikkea inflaation ongelmat. Nämä pyritään ratkaisemaan asettamalla tuottavuuden kasvu palkankorotusten ylärajaksi — samanaikaisesti pääomatulojen jäädessä lähes kokonaan valvonnan ulkopuolelle — ja jonkinlaisella, usein täysin olemattomalla hintasäännöstelyllä.

Tulopolitiikkaa voidaan harjoittaa sopimuspohjaisesti tai lakisääteisesti tai molempia keinoja yhtäaikaisesti käyttäen. Kokonaisratkaisut tehdään ennen varsinaisten työehtosopimusneuvottelujen alkamista. Sopimuspohjaisessa tapauksessa hallituksen edustajat, työnantajapuolen ja ay-liikkeen korkein johto tekevät ratkaisun, johon sen jälkeen perusjärjestöt pyritään alistamaan. Ratkaisut eivät siten perustu työväenluokan kasvavaan voimaan, vaan päinvastoin tämän voiman eliminoimiseen ratkaisujen tekemisestä.

Tulopolitiikka edustaa näin ollen porvariston luovimistaktiikkaa, vaikka siihen onkin liittymässä lisääntyvässä määrin väkivaltamenettelyn esiinnostamiseen liittyviä tendenssejä. Itse porvariston perimmäinen tavoite ei ole muuttunut tulopolitiikan mukana mihinkään suuntaan: se on edelleen pääoman herruuden säilyttäminen työväenluokan yli!

Mm. tulopoliittiset ratkaisut tehdään nyt saneluratkaisuina. Niitä tehtäessä ei sivuuteta yksin jäsenistön mielipiteitä, vaan myös SAK:n suuri neuvottelukunta, jossa on edustajat kaikista suuremmista SAK:n jäsenliitoista. Myös sos.dem. johtajat niin

puolueessa kuin ammattiyhdistysliikkeessä tuovat nyt antikommunisminsa aikaisempaa selvemmin esille.

Ymmärtääksemme nämä esitetyt asiat käsittelemme tulopolitiikkaa seuraavien painopisteiden kautta:

1. tulopolitiikka osana valtiomonopolistista säätelyä sekä tulopolitiikka porvarillisena talousteoriana
2. siirtyminen tulopolitiikan harjoittamiseen Suomessa ja kokemukset tulopolitiikasta työtätekevien kannalta
3. tulopolitiikan ja oikeistovaaran yhteys ja tulopolitiikan kehittyminen siksi luokkataistelun renkaaksi, josta vetämällä liikkuu koko ketju
4. tulopolitiikan vastainen taistelu, sen mahdollisuudet, merkitys, muodot, tulokset

4 KYSYMYKSIÄ SELVENTÄMÄÄN OPINTOKERRAN PAINOPISTEITÄ

1. Onko tulopolitiikka välttämätön, elimellinen osa valtiomonopolistista kapitalismia? Onko tunnus "tulopolitiikka on murskattava!" rinnastettavissa tunnukseen "ulkopolitiikka on murskattava!"?

2. Kuka tarvitsee tulopolitiikkaa ja mihin? Mikä on tulopolitiikan olemus? Miten monopolit ovat pärjänneet ennen tulopolitiikkaa, entä mitä on luvassa tulevaisuudessa?

3. Mikä on kommunistien esittämä vaihtoehto tulopolitiikalle ja miksi se on parempi vaihtoehto?

4. Mitä tekemistä tulopolitiikalla on oikeistovaaran kanssa? Oliko sattuma, että tulopolitiikka otettiin käyttöön maassamme aikana, jolloin kommunistit olivat mukana maan hallituksessa?

5. Mikä on ammattiyhdistysliikkeen tehtävä valtiomonopolistisessa kapitalismissa? Miten Suomen ay-liike on suoriutunut tästä tehtävästään ja mikä on sen nykytila ja kehitysnäkymät?

6. "Liian suuret palkankorotukset aiheuttavat inflaation." — väitä vastaan! "Lakoista ei hyödy kukaan, ei työläiset eikä koko talouselämä." — todellako?

Seitsemäs opintokerta:

"... puolue lähtee ennen kaikkea siitä, että ihmisten aineellisten ja sivistyksellisten tarpeiden mahdollisimman täydellinen tyydyttäminen on sosialismin aikana yhteiskunnallisen tuotannon korkein päämäärä."

L. I. Brezhnev

1 OPINTOAINEISTO

Leontjev, sivut 173—221

2 OHEISAINEISTO

Gbišiani — Tšistjakov — Morozov: Miten talous suunnitellaan Neuvostoliitossa

Marxilainen kansantaloustiede, sivut 495—519

3 OPINTOKERRAN TAVOITTEET JA PAINOPISTEET

Sosialismi voittaa talouden esimerkeillä N iskulause on ollut päivittäistä todellisuutta jo kuutisen kymmentä vuotta ja porvarillisten 'neuvostoasiantuntijoiden' sadat ja taas sadat väitteet sosialismin taloudellisesta romahduksesta ovat joutuneet armottoman todellisuuden jyräämiksi. Mutta mistä sitten aiheutuu sosialismin taloudellinen ylivoimaisuus? Miten sosialistinen talous toimii peruspiirteiltään, mitkä ovat yhteiskunnallisen tuotannon päämäärät sosialismissa. Nämä ja vastaavat ongelmat ovat sosialismin taloutta käsittelevän opintokerran oppimiskohteina.

Tutustuminen sosialistiseen talouteen yleisesti ja tällä kertaa Neuvostoliiton talouteen erityisesti on valtava tehtävä. Tämän opintoillan puitteissa voimme keskittyä vain muutamaan pääkysymykseen, jotka ovat:

1. Miten sosialistinen talous eroaa laadullisesti kapitalistisesta ja miksi sosialismin puitteissa talouden toiminta suuntautuu kaikkien kansalaisten tarpeiden mahdollisimman suureen tyydyttämiseen
2. Miksi myös kapitalistisissa maissa pyritään talouden suunnitelmalliseen johtamiseen, mitkä ovat näissä valtioissa suunnitlemallisuuden tavoitteet ja mahdollisuudet ja miksi

suunnitelmallisuus voi toteutua kunnolla ja kattavasti vain sosialismissa

3. Miten suunnittelu tapahtuu Neuvostoliitossa, mitkä ovat sen peruspiirteet ja miten työväenluokka liittolaisineen käytännössä ratkaisee sosialismin talouden kehityssuunnan
4. Mitä tavoitteita on Neuvostoliiton yhdeksännellä viisivuotissuunnitelmalla ja mikä merkitys tällä suunnitelmalla on

4 KYSYMYKSIÄ SELVENTÄMÄÄN PAINOPISTEITÄ

1. Miten ihmisen suhde taloudellisiin lakeihin eroaa ratkaisevasti sosialismissa ja kapitalismissa? Mitä seurauksia tällä seikalla on?

2. Myös kapitalistisisas valtioissa pyritään talouden suunnitelmalliseen kehitykseen. Miksi talouden suunnitelmallinen kehittäminen voi onnistua vain sosialismissa eikä kapitalismissa?

3. Porvarillinen lehdistä on jatkuvasti täynnä vähintäänkin ilkeitä vihjauksia neuvostotalouden toiminnasta. Viimeisin esimerkki on tästä väitteet Neuvostoliiton maatalouden olemassa romahtamassa Neuvostoliiton ostettua viljaa USA:sta. Mitä vastaavia porvarilehdistö esittää? Keskustelkaa niistä ja osoittakaa ne virheellisiksi. Miksi näitä jatkuvasti nostetaan esiin?

4. Kapitalisti ottaa koneitaan käyttöönsä vain mikäli hänen voittonsa tämän seurauksena kasvavat. Milloin sosialismissa otetaan koneita käyttöön? Miten tässä ilmenee tuotannon päämääränä olevan ihmisten tarpeiden tyydyttäminen?

5. Maolaisten mukaan kapitalismi on palautettu Neuvostoliittoon. Joidenkin amerikkalaisten talousmiesten mukaan Neuvostoliitto ja USA ovat kehittymässä kohti samankaltaista "jälkiteollista yhteiskuntaa". Keskustelkaa näistä väitteistä.

Lukijoiden ja opintokerhojen arviot ja huomautukset opintovihkon sisällöstä ja ulkoasusta pyydetään lähettämään osoitteella: SOL 3. linja 7 B 37 00530 Helsinki 53.

TIEDONANTAJA

SKP:n PUOLUEJÄRJESTÖJEN ÄÄNENKANNATTAJA

Työväen, työläis- ja opiskelevan nuorison uutis- ja poliittisteoreettinen sanomalehti, ilmestyy neljä kertaa viikossa

Tilaushinnat (v. -76)	norm.	op.al.	kansanel.al.
12 kk	90:—	63:—	45:—
11 kk	83:—	58:10	41:50
10 kk	76:—	53:20	38:—
9 kk	69:—	48:30	34:50
8 kk	62:—	43:40	31:—
7 kk	55:—	38:50	27:50
6 kk	49:—	34:30	24:50
5 kk	42:—	29:40	21:—
4 kk	35:—	24:50	17:50
3 kk	28:—	19:60	14:—

Tilaushintaan Pohjoismaihin lisätään postikuluina 3:—/kk ja muualle ulkomaille 12:—/kk.

Kumi- ja Nahkatyöväenliiton lehtisetelI 30:— kelpaa osasuorituksena Tiedonantajan tilaushinnasta. Myös monet ammattiosastot ovat omissa lehtiseteleissään huomioineet Tiedonantajan.

ASIAMIESOIKEUDET myönnetään henkilöille tai yhteisöille, jotka välittävät lehdelle vähintään 3 vuosikertaa vastaavan määrän tilauksia. Asiamiesaineisto lähetetään pyydettäessä.

ASIAMIESPALKKIO on 10 % asiamiehen rahastamista tilauksista. Palkkion asiamies vähentää tilausmaksuja tilittäessään.

TILAUKSET TEHDÄÄN alkavaksi kalenterikuukauden ensimmäisestä päivästä ja ne jatkuvat täysien kalenterikuukausien ajan.

Tilausten tulee olla perillä lehden konttorissa vähintään viikkoa ennen haluttua tilauksen alkamisaikaa.

TILAUKSET LÄHETETÄÄN osoitteella: Tiedonantaja PL 211 00171 HKI 17.

TILAUSMAKSUT suoritetaan ps-tilille 381 43-1.

LEHDEN KONTTORI Pohjoisranta 4 A 8 Helsinki 17
puh. (90-) 630 633

LEHDEN TOIMITUS Pohjoisranta 4 A 8 Helsinki 17
puh. (90-) 13 144

Opintopiireissä oppimasi Marxin, Engelsin ja Leninin löytämät lainalaisuudet saavat ilmauksensa elävässä elämässä. Teoria testataan käytännössä. Tietoja tästä poliittisesta käytännöstä saat seuraamalla kommunistista lehdistöä.

TILAA TOVERI

KOMMUNISTINEN NUORISOLEHTI

Toimi näin:

- Maksa tilausmaksusi ps-tilille 47 64 11 - 9
- Merkitse korttiin nimesi, osoitteesi sekä oletko uusi vai jatkotilaaja

Tilaushinnat alkaen 1.11.75
kotimaassa:
● vuosi 35,— ● puoli vuotta 21,— ● tukitilaus 50,—

Pohjoismaihin: Vain vuoden tilauksia 50,—
Muihin ulkomaihin: Vain vuoden tilauksia 60,—

Huom! Tilaus astuu voimaan heti kun tilausmaksu on suoritettu.

Tukitilausta suositellaan kaikille, jotka tuntevat kommunistiset lehdet ja niiden tukemisen omakseen.

RYHDY TOVERIN ASIAMIEHEKSI:

Kommunistisen liikkeen asiaa edistät ryhtymällä kommunististen lehtien asiamieheksi. Asiamiesmateriaalia voit tilata osoitteesta:

TOVERI-lehti
Liisankatu 25 A 4 00170 HKI 17
puh: konttori 651 451, toimitus 651 453